

[Skriv ut](#)

www.nordlys.no [Publisert 17.04.2007 - 09:59]

Levende læring gir trivsel

Av: Arve Kleiven, seniorrådgiver og prosjektleder hos Fylkesmannen i Troms

Teorisvake elever opplever mestring, styrket sjøltillit og positive ringvirkninger.

«Gården og kysten som læringsrom» handler om å bruke uteområder på en systematisk måte i undervisningen. Erfaring og forskning viser at bruk av uteområder som klasserom bidrar til bedre læringsmiljø.

«Gården og kysten som læringsrom» er ment både som et allmennpedagogisk tilbud, til hele klasser og grupper, og som spesialpedagogisk tiltak.

I regi av Universitetet for miljø- og biovitenskap, Høgskolen i Tromsø og Fylkesmannen i Troms gjennomføres for tiden prosjektet «Gården og kysten som læringsrom». Dette prosjektet bygger på «Gården som pedagogisk ressurs», som er utviklet i Trøndelag og andre fylker.

I korthet går dette ut på at en lærer pluss en gårdbruker og/eller fisker sammen gjennomfører en kursserie der hensikten er å skolere deltakerne i å bruke uteområder som gårdsanlegg, skog/utmark, kysten og lokalsamfunnet som klasserom. Ikke bare som enkeltstående besøk, men som en integrert del av undervisningen for å nå definerte læreplanmål.

Læringsrommet «gården og kysten» skal ikke erstatte klasserommet, men være et supplement og et sted der elevene kan lære med alle sanser og følelser og kan kombinere flere fagområder. Gården og kysten inviterer til varierte arbeidsmåter.

Fundamentet

Opplæringa i skolen skal tilpasses evnene og forutsetningene til den enkelte elev. Elever som ikke har, eller som ikke kan få tilfredsstillende utbytte av det ordinære opplæringstilbudet, har rett til spesialundervisning.

Kunnskapsløftet framhever at opplæringa skal bidra til å utvikle disse mennesketypene:

- * Det meningssøkende menneske
- * Det skapende menneske
- * Det arbeidende menneske
- * Det allmenndannende menneske
- * Det samarbeidende menneske
- * Det miljøbevisste menneske
- * Det integrerte menneske

Læringsplakaten poengterer blant annet «fremme tilpasset opplæring og varierte arbeidsmåter».

Dette er fine mål. Likevel er det en del uro og mistriivsel i skolen. Skyldes dette at elever ikke klarer å tilpasse seg skolen, eller er det skolen som ikke er tilpasset noen elever? Kanskje det også kan ha noe med ressurstilgang og organisering å gjøre?

Sauen, et pedagogisk dyr

I en valgdebatt for en del år siden, fikk sauen karakteristikken et «åltreit dyr». Sauen er langt mer enn det, den er et meget pedagogisk dyr. I tillegg til ull og mye god fårrikål «inneholder» sauen mange skolefag. Matematikk i form av mål og vekt, tilvekst, gjennomsnitt, divisjon, geometri osv., for ikke å glemme naturfag og norsk. Mat og helse har en betydelig plass i læreplanverket. Kroppsøving og utvikling av diverse motorikker får en med som bonus.

Tilsvarende kan en legge opp til levende læring ved hjelp av andre dyr, vekster, kystaktiviteter som fiske, foredle og ta vare på fangsten osv.

Skjelnan skole og Steinerskolen i Tromsø samarbeider med gårdene Nordgård og Widding om å bruke disse gårdene i undervisningssammenheng.

I fjor hadde elever skole på disse gårdene under lamminga. Da fikk de på nært hold oppleve fødsel, hvordan søya tok seg av sitt nyfødte lam, dødfødsel og de fikk erfare at dyrlegen måtte tilkalles for å foreta keisersnitt. Eller som læreren skrev i loggen etter denne dagen:

«I løpet av den ene skoledagen fikk elevene hente fram et stort spekter av følelser: Glede, sorg, ømhet, omsorg, plikt. Jeg har vært lærer lenge. Aldri har jeg klart å engasjere elevene så dypt og røre ved følelsene deres på den måten som det skjedde i dag.»

Roller skole/gårdbruker

Sjøl om undervisningen legges til uteområder, har skolen og læreren fortsatt det faglige og pedagogiske ansvaret for å nå fastsatte læreplanmål.

Bondens rolle er i samarbeid med skolen å finne fram til hensiktsmessige aktiviteter, legge til rette for undervisningen og være «arbeidsleder». Med mye praktisk innsikt og erfaringskompetanse utfyller og beriker bonden lærerens oppgaver.

Erfaringer

Det er gjort evalueringer og forskning på «Gården som pedagogisk ressurs».

De viktigste erfaringene er:

- * Elevene får praktiske knagger å henge teoristoffet på, noe som gir generelt bedre læring.
- * Bedre læringsmiljø gjennom mindre konflikter og mobbing.
- * Teorisvake elever opplever mestring, styrket sjøltillit og positive ringvirkninger.
- * Barn med konsentrasjonsvansker er ofte de ivrigste i praktisk arbeid.
- * Ungene utviser større arbeidsglede.
- * Ungene begynner mer enn før å fortelle hjemme om hva de har opplevd.
- * Lærerne opplever økt motivasjon.
- * Foreldrene blir mer engasjert, lurer på hva dette er.
- * Nye oppgaver og flere bein for bonden å stå på.

I Troms har 55 lærere og bønder fra 15 kommuner og 23 skoler gjennomgått eller gjennomgår kursserien «Gården og kysten som læringsrom». En viktig del av kursserien er å planlegge, prøve ut og evaluere undervisningsopplegg der en bruker gården og kysten som klasserom.

Deltakerne i kursserien omtalt foran, framhever spesielt det fruktbare i at to så ulike yrkesgrupper

møtes og samarbeider tett om konkrete undervisningsopplegg.

Skoleeiere, skoleledere og foreldre har gjennom disse kursene fått mye kompetanse å spille på. Flere kan det bli.

Levende læring er også tema for en større landskonferanse i Tromsø i slutten av april.

<http://www.nordlys.no/debatt/kronikk/article2719233.ece>